

Vaikai yra smalsūs iš prigimties, jie tyrinėja pasaulį ir tai darydami ne visuomet patys geba įvertinti rizikas ar susiorientuoti erdvėje. Tad labai svarbu, kad suaugusieji nuo mažų dienų kalbėtusi su vaikais apie saugumą, nusistatytų aiškias taisykles ir mokytų mažuosius atsargaus elgesio.

Kalbant apie vaiko saugumą už šeimos ribų, vaiko teisių gynėjai primena keletą visiems bendrų taisyklių.

Kalbėkite apie saugumą ir sutarkite taisykles. Galėsite jaustis ramūs, kai žinosite vaiko grįžimo iš mokyklos, kiemo ar draugų laiką, jo bus laikomasi, o apie pasikeitimus bus nedelsiant informuojama. Įsitikinkite, kad vaikas pakankamai brandus, jog susitarimų laikytųsi ir jums nesant šalia.

Suaugusiųjų pareiga kalbėti su vaiku apie saugumą ir tykančius pavojus, priminti apie saugų elgesį kieme, gatvėje ar bet kurioje kitoje viešojoje erdvėje. Toks pokalbis yra prevencinė priemonė, o kartu artimųjų meilės ir rūpesčio ženklas – vaikui parodysite, kad juo rūpinatės, kad jis yra svarbus. Galima kartu sukurti saugaus elgesio taisykles, surašyti ir pakabinti matomoje vietoje. Tikslinga išskirti: ko negalima ir ką galima daryti bei kaip elgtis nutikus nelaimei.

Paaiškinkite vaikui, kaip bendrauti su nepažįstamaisiais. Tai visada aktualus klausimas virtualioje erdvėje, ne mažiau ir realiame gyvenime. Vaikas turi žinoti, kad negalima sėsti į nepažįstamo žmogaus automobilį, eiti į jo namus. Apie įtarimą keliančių žmonių dėmesį svarbu nedelsiant pranešti tėvams, mokytojui ar kitam šalia esančiam žmogui.

Atkreipkite dėmesį į paros metą. Stenkitės, kad vaikas neliktų be suaugusiųjų sutemus, net jeigu metas nėra vėlus. Jeigu nutinka taip, kad vaikas jau tamsiu paros metu keliauja vienas, svarbu, kad jo pasirinktas maršrutas būtų gerai apšviestas, aplink būtų kitų žmonių.

Žinokite vaiko maršrutą. Susipažinkite su vaiko keliu į mokyklą, būrelį ar į kitą dažniau lankomą vietą. Įsitikinkite, kad maršrutas yra saugus, o vietos, kuriomis eina vaikas, nėra atokios. Svarbu vengti mažiau apgyvendintų vietų, parkų, arti esančių vandens telkinių.

Domėkitės, su kuo vaikas bendrauja internete. Labai svarbu tėvams žinoti, kas yra vaiko draugai ir su kuo jis bendrauja. Ši taisyklė itin aktuali kalbant apie socialinius tinklus, kur vaikams pasiūlyti draugauti gali ir visiškai nepažįstami bei ne gero linkintys žmonės. Jie

gali apsimesti vaikų bendraamžiu ar draugu.

Užtikrinkite pasiekiamumą ir tarpusavio ryšį. Būtina aptarti, kokiais būdais į pavojingą situaciją patekęs vaikas, be jokių išlygų galės pasiekti tėvus arba į kokią kitą artimą žmogų prireikus gali kreiptis pagalbos. Mažesniai vaikai į telefoną įveskite pagalbos telefono numerį 112.

Įsivertinkite vaiko gebėjimą priimti sprendimus. Paauglystėje vaikui suteikiame daugiau erdvės, tačiau saugumo tema išlieka svarbi. Įsitikinkite, kad paauglys pakankamai savarankiškas ir mokės reaguoti netikėtose situacijose. Būkite atidūs aptardami saugumą, interpretacijų negali likti.

Kurkite su vaiku pasitikėjimą ir bendrystę. Kiekvienam vaikui svarbu žinoti, kad artimieji jį palaikys ir supras bet kurioje situacijoje. Tad skatinkite vaikus atvirai kalbėtis, išsakyti patiriamus sunkumus, pasipasakoti apie juos neraminančius dalykus. Abipusis pasitikėjimas ir betarpiškas palaikymas šeimoje kuria vaikui saugumą, o tėvams leidžia laiku sureaguoti ir pasirūpinti, suteikti pagalbą.

Palikdami vaikus vienus namuose atsakingai įvertinkite individualią situaciją. Kalbant apie vaikų palikimą be suaugusiųjų priežiūros, svarbu atminti, kad kiekviena situacija, kurioje šeima priima sprendimą, kada galima palikti vaikus namuose vienus, yra individuali ir dažnai paremta konkrečios šeimos narių susitarimais, abipusiu pasitikėjimu ir, žinoma, paties vaiko sąmoningu pasirengimu namuose likti vienam.

Visgi, įstatymuose taip pat numatytos tokio klausimo orientacinės gairės, kurios nusako, jog tėvų pareiga pasirūpinti, kad vaikas iki 6 metų ar vaikas su negalia, atsižvelgus į jo specialiuosius poreikius ir brandą, be objektyvios būtinybės neliktų be vyresnių nei 14 metų asmenų priežiūros. Tačiau svarbu pažymėti, jog vaiko palikimu be priežiūros nelaikomas trumpalaikis (iki 15 min. trukmės) vaiko iki 6 metų palikimas saugioje aplinkoje su 7-13 metų amžiaus žmonėmis, kurie pagal savo brandą yra pajėgūs pasirūpinti jaunesniu.

Laiške pridedame vaiko teisių gynėjų parengtas trumpas rekomendacijas tėvams, į ką atkreipti dėmesį rūpinantis vaikų saugumu, jas galima rasti ir [čia](#).

Kilus klausimams, kviečiame žmones pasikonsultuoti su vaiko teisių gynėjais skambinant nemokamu tel. 0 800 10 800, taip pat galima rašyti žinutę interneto svetainėje vaikoteises.lrv.lt esančiame pokalbių laukelyje. Pranešti apie vaiko teisių pažeidimą galima artimiausiame vaiko teisių apsaugos skyriuje, užpildant formą Tarnybos interneto svetainėje arba skambinant Skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112.

